

Europees kwaliteitsonderwijs

<http://www.elicitizen.eu>

European Literacy and Citizenship Education

Europakunde omvat actuele kennis van Europa; het is een complex geheel van met elkaar verweven filosofieën, geschiedenis, cultuur, mythen en legendes, religies, talen, geografie, economie en geopolitiek.

Het is een kaleidoscoop van meerdere visies op onze gedeelde geschiedenis.

Het is ons gezamenlijk verleden en de toekomst die we samen moeten opbouwen.

Европейската грамотност е цялото оперативно знание за Европа; това е комплекс взаимосвързани философии, истории, култури, митове и легенди, религии, езици, география, икономика, геополитика.

Това е калейдоскопът на многобройните перспективи на нашата обща история.

Това е нашето общо минало и бъдещето, което трябва да изградим заедно.

Europäische Literalität ist die Gesamtsumme angewandter Kenntnisse über Europa, von gestern und heute; es ist ein komplexes Gefüge von miteinander verwobenen Philosophien, Geschichten, Kulturen, Mythen und Legenden, von Religionen, Sprachen, Geographie, Wirtschaft und Geopolitik.

Es ist das Kaleidoskop der vielfältigen Perspektiven unserer gemeinsamen Geschichte.

Es ist unsere gemeinsame Vergangenheit und Zukunft, die wir miteinander aufbauen müssen.

European literacy is the sum total of operational knowledge about Europe, past and present: it is a complex fabric of interwoven philosophies, histories, cultures, myths and legends, religions, languages, geography, economy, geopolitics.

It is the kaleidoscope of multiple perspectives on our shared history.

It is our common past and the future that we must build together.

La alfabetización europea es el conjunto de conocimientos operativos sobre Europa de ayer y hoy día; es un tejido complejo de filosofías, historias, culturas, mitos y leyendas, religiones, lenguas, geografía, economía y geopolítica.

Es el caleidoscopio de perspectivas múltiples sobre nuestra historia compartida.

Es nuestro pasado común y el futuro que debemos construir juntos.

La *littérature* européenne est l'ensemble de connaissances opérationnelles au sujet de l'Europe d'hier et d'aujourd'hui ; c'est un tissage complexe de philosophies, d'histoires, de cultures, de mythes et de légendes, de religions, de langues, de géographie, d'économie, de géopolitique.

C'est le kaléidoscope des multiples perspectives sur notre histoire partagée.

C'est notre passé commun et l'avenir que nous devons construire ensemble.

Az európai stúdium az Európával kapcsolatos ismeretek összessége; filozófiai, történelmi, kulturális, mitológiai, mondabeli, vallási, nyelvi, földrajzi, gazdasági és geopolitikai megközelítésben;

Közös történelmünk feltárása különböző szemszögből.

Közös múltunk, valamint jövőnk, amit együtt kell építenünk.

L'alfabetizzazione europea è la somma dei saperi operativi dell'Europa di ieri e oggi; si tratta di un tessuto complesso e intricato di filosofie, storie, culture, miti e leggende, religioni, lingue, geografia, economia, geopolitica.

E' un caleidoscopio di culture multiple della nostra storia condivisa.

E' il nostro passato comune ed il futuro che dobbiamo costruire insieme.

Literația europeană este ansamblul de cunoștințe operaționale despre Europa de ieri și de azi; este o împletire complexă de filozofii, de povești, de culturi, de mituri și legende, de religii, de limbi, de geografie, de economie, de geopolitică.

Este caleidoscopul multiplelor perspective despre istoria noastră comună.

Este trecutul nostru comun și viitorul pe care trebuie să-l construim împreună.

Europeisk litteracitet är summan av praktisk kunskap om Europa igår och idag; det är en komplex väv av sammanfogade filosofier, historier, kulturer, myter och legender, religioner, språk, geografi, ekonomi samt geopolitik.

Det är ett kalejdoskop av flera olika perspektiv på vår gemensamma historia.

Det är vårt gemensamma förflutna och framtiden som vi måste bygga tillsammans.

*****

Wat is ELICIT?

Europakunde en Burgerschapeducatie

ELICIT heeft als doelstelling onze betrokkenheid te bevorderen bij het geheel van normen en waarden: **Waardigheid, Vrijheid, Gelijkheid, Solidariteit, Burgerschap, Gerechtigheid**, zoals vastgelegd in het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie (*Charter of Fundamental Rights of the European Union*).

ELICIT is een project dat zich richt op het ontwikkelen van functionele kennis van Europa (Europakunde), kennis die de basis vormt van onze gevoelens, ideeën, acties en houding als Europese burger. Sinds het Verdrag van Maastricht, ondertekend in 1992, is elke burger van een van de lidstaten een Europees burger. Maar niet iedereen is zich ervan bewust dat hij/zij behoort tot deze culturele en burgerlijke eenheid.

Wat verstaan we onder *Europakunde*? Europakunde is een complex geheel van met elkaar verweven filosofieën, geschiedenis, culturen, mythen en legendes, religies, talen, geografie, economie en geopolitiek; het is a caleidoscoop van diverse visies op onze gedeelde geschiedenis. Het is ons onmiskenbare gezamenlijke verleden en onze gezamenlijke toekomst.

En daarom gaat het er nu om dat elke burger in de EU een gedeelde Europese houding ontwikkelt.

Europeanen moet worden geleerd zich te ontwikkelen tot autonome, kritische burgers: zo wordt de Europese democratie veiliggesteld.

Europeanen moet worden geleerd om innovatieve en gezamenlijke ideeën te ontplooiën, onderzoekers en entrepreneurs te worden: zo wordt de Europese economie veiliggesteld.

Europeanen moet worden geleerd wat de normen en waarden van het Europese Handvest inhouden: zo worden intercultureel begrip en het voortbestaan van een sociaal samenlevingsverband veiliggesteld.

Daarom moeten *Europakunde en Burgerschapeducatie* worden geïntroduceerd in de lerarenopleiding van het basisonderwijs en in de nascholingscursussen voor docenten en pedagogen.

Hiertoe heeft ELICIT een aantal instrumenten ontwikkeld:

- een Referentiekader voor competenties voor docenten
- een Database met beschikbare hulpbronnen
- een Portfolio van de Europese burger
- een Algemene Europese vermelding van docentenkwalificaties

ELICIT partners

ELICIT is een consortium van 16 partners, waarin universiteiten, docentenopleidingsinstellingen, scholen en stichtingen (Europese en nationale secties van de AEDE en het Maison de l'Europe in Parijs) samenwerken.

8 EU lidstaten zijn erin vertegenwoordigd: België, Bulgarije, Frankrijk, Hongarije, Nederland, Roemenië, Spanje en Zweden.

	Status	Instelling	Plaats	Land
1	Universiteit	UNILIM-IUFM	LIMOGES	Fr
2	Stichting	AEDE-France	RENNES	Fr
3	Universiteit	KEFO	KECSKEMET	Hu
4	Stichting	AEDE-INT	BRUSSEL	Be
5	VO School	CLG-Duras	LIBOURNE	Fr
6	VO School	UDENS College	UDEN	Nl
7	Universiteit	UBO-IUFM	RENNES	Fr
8	Stichting	MEP	PARIJS	Fr
9	Universiteit	ISJ-Botosani	BOTOSANI	Ro
10	Stichting	AEDE-R	HUNEDOARA	Ro
11	Universiteit	UCO	CORDOBA	Es
12	Stichting	AEDE-NL	NES (Dongeradeel)	Nl
13	Stichting	BG-AEDE	SOFIA	Bg
14	Universiteit	ISD-SU-SE	STOCKHOLM	Se
15	Stichting	TEE	VESZPREM	Hu
16	Federatie van VO scholen	FESeC	BRUSSEL	Be

Het ELICIT project heeft financiële ondersteuning ontvangen van de Europese Commissie, van oktober 2010 tot september 2013, referentie nummer: 510624-LLP-1-2010-1-FR-COMENIUS-CMP.

Samenwerking met ELOS

Tijdens het eerste jaar van het ELICIT project bleek het raadzaam om contact te zoeken met vertegenwoordigers van het ELOS netwerk, omdat we dezelfde doelen nastreven. ELOS is een onderwijsconcept waarin de Europese en internationale dimensie in het onderwijs wordt bevorderd. Het wil jongeren voorbereiden op een toekomst in een maatschappij waarin Europese integratie en globalisering de realiteit zijn.

Daarom is er in november 2011 een samenwerkingsovereenkomst ondertekend, met nadruk op het feit dat de benaderingen van ELICIT en ELOS elkaar aanvullen. Het delen van ervaring, waar beide van profiteren, is een goed voorbeeld van samenwerking tussen twee verschillende Europese projecten.

Het ELICIT Referentiekader voor competenties

Het *ELICIT Referentiekader voor competenties* verschaft een theoretische basis die op alle niveaus gebruikt kan worden door degenen die belast zijn met het opstellen van het leerplan, en ook door schoolhoofden en lerarenopleiders bij het plannen van een cursus of een studieperiode voor docenten in het basis- en voortgezet onderwijs. Het wil alle docenten en pedagogen in heel Europa in staat stellen Europakunde en burgerschapseducatie te ontwikkelen en te verbeteren.

Het kan ook worden gebruikt als richtlijn voor individuele docenten die bij hun studenten meer kennis over Europa willen ontwikkelen .

De competenties zijn onderverdeeld in 7 gebieden:

1. Curriculum opzet
2. Europakunde
3. Intercultureel onderwijs
4. Motivatie en persoonlijke ontwikkeling
5. Gebruik van ICT
6. Schoolethiek
7. Evaluatie

Het is beschikbaar in 10 talen, zie de ELICIT website: <http://www.elicitizen.eu>

Het Portfolio van de Europese Burger

Het ELICIT Portfolio van de Europese Burger is een instrument voor zelfevaluatie, waarin diverse gebieden en fases in de ontwikkeling van Europees burgerschap, bewustzijn en betrokkenheid belicht worden. De diverse onderdelen kunnen in verschillende fases worden afgerond, volgens een proces van 'lifelong learning'.

Voorgesteld wordt het *ELICIT Portfolio van de Europese Burger* te gebruiken als basis voor het zesde onderdeel van de EUROPASS.

De Database met beschikbare hulpbronnen

Het doel is een database te maken van bestaande hulpbronnen, die van nut kunnen zijn voor de ontwikkeling en bevordering van Europakunde en burgerschapseducatie.

Deze hulpbronnen zijn verzameld in elk van de acht landen van de partners; vervolgens zijn ze opgenomen op de website <http://www.elicitizen.eu> en voorzien van zoektermen. De lijst met sleutelwoorden staat op het overzicht in bijlage 1.

Deze database met hulpbronnen zal voortdurend worden geüpdatet en het ELICIT consortium is heel blij met iedere bezoeker die met een voorstel voor nieuwe toevoegingen komt.

Algemene Europese vermelding van docentenkwalificaties

Europese docenten moeten essentiële competenties ontwikkelen op het gebied van Europakunde en Europees burgerschap, iets wat op het moment nog ontbreekt in het curriculum van hun universiteit. Het ELICIT project heeft tot doel een cursus van een semester op te zetten binnen het Erasmusprogramma, gericht op het ontwikkelen van dergelijke competenties voor docenten.

Uit veel studies blijkt dat een periode die is doorgebracht in een andere Europese lidstaat niet alleen een verrijking betekent voor het leven van studenten op academisch en professioneel gebied, maar dat dit ook kan bijdragen aan een grotere talenkennis, interculturele vaardigheden, zelfstandigheid en zelfbewustzijn. Door hun ervaring gaan studenten beter beseffen wat het betekent een Europese burger te zijn. Bovendien hechten veel werkgevers grote waarde aan een dergelijke periode in het buitenland en dat verhoogt de inzetbaarheid van studenten en het vooruitzicht op een baan. De rol van docenten in het onderwijssysteem van elk land is essentieel voor de noodzakelijke ontwikkeling van hun leerlingen op het gebied van Europakunde en Europees burgerschap.

Het hoofddoel is docenten kennis bij te brengen over Europakunde en Europees burgerschap, in een academische cursus in het kader van de lerarenopleiding, of in een specialisatiecursus (bij- of nascholing voor docenten).

Er kunnen Erasmusbeurzen worden aangevraagd, zowel door docenten als door studenten.

De groepen Europese studenten worden door elke universiteit geselecteerd. Deelnemende Instellingen voor Hoger Onderwijs: KEFO (HU), ISD-SU (SE), UBO (FR), UCO (ES). Het programma start in het academische jaar 2014-2015.

<http://www.elicitizen.eu>

Opmerkingen en observaties

De ELICIT partners verantwoordelijk voor de Kwaliteitsbewaking stellen uw feedback zeer op prijs.

Bedankt voor het terugsturen van de vragenlijst in Bijlage 2 per E-mail aan contact@elicitizen.eu

Annex 1 – Criteria for Resources

Bijlage 1 – Criteria voor hulpbronnen	type document	Gebieden	Curriculum opzet (Categorieën Referentiekader)
Beperk tot 4 of 5 documentvormen: Video, tekst, audio, illustratie, quiz	talen		Europese culturen Interculturele educatie Motivatie en persoonlijke ontwikkeling Gebruik van ICT Schoolethiek Evaluatie
Gebruikte talen in het ELICIT project: Engels, Bulgaars, Spaans, Frans, Hongaars, Italiaans, Nederlands, Roemeens, Zweeds, Duits			
Hieraan kan nog iets worden toegevoegd, maar voeg niets toe met slechts een klein nuanceverschil:		Leeftijdsgroepen	Onder 6 jaar 6 – 12 jaar 13 – 19 jaar studenten volwassenen
Hoe werkt de Europese Unie, De geschiedenis van de Europese Unie Europees Burgerschap Mobiliteits- en Europese programma's Democratie en Europese normen en waarden Europese beleidsvormen Europese media Reflectie op educatie	onderwerpen	Mijn profiel	docent leerling/student ouder anders
		Belangrijke competenties	(In 2006 vastgesteld door de EU als belangrijke competenties voor lifelong learning). communicatie in de moedertaal communicatie in andere talen rekenvaardigheid en basiscompetenties in de exacte vakken en technologie ICT vaardigheden Leren leren Sociale en burgerlijke vaardigheden Initiatiegevoel en gevoel voor ondernemerschap Cultureel bewustzijn en culturele expressie.

Bijlage 2 – Opmerkingen en observaties

Bedankt voor het terugsturen van deze vragenlijst per E-mail aan contact@elicitizen.eu

Uw persoonlijke profiel (docent, ouder, pedagoog, student, enz.):
Uw leeftijd:
Woonplaats en land:
Wanneer en hoe heeft u iets over het ELICIT project gehoord?
Heeft u al een of meer ELICIT instrumenten gebruikt? Welke?

Graag zouden we uw mening horen over de volgende punten:

Wanneer en hoe hebt u gebruik gemaakt van ELICIT instrumenten?
Kunt u aangeven in welke mate de instrumenten die u heeft gebruikt geschikt waren? (van 1 = zwak tot 5 = goed): -... -... -... -...
Overige opmerkingen:

Vriendelijk bedankt!

Dit project is gefinancierd met steun van de Europese Commissie. De gezichtspunten in deze publicatie geven alleen de mening weer van de auteurs en de Commissie kan niet aansprakelijk worden gesteld voor enig gebruik van de hierin opgenomen informatie.